

ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ ΠΡΟΣΟΜΟΙΩΣΗΣ

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

ΓΕΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

A. Ο επιφυλλιογράφος αναφέρεται στην αλλοτρίωση. Αρχικά, αποδέχεται τη διάκριση μεταξύ υπαρκτού και ανύπαρκτου ως θεμέλιο του συλλογικού βίου. Παραδέχεται την φυσική αναγκαιότητα του ψέματος, εντούτοις θεωρεί απαραίτητη την αναγνώριση ορίου μεταξύ αυτού και της αλήθειας ως δείγμα πολιτισμού και εξανθρωπισμού. Αναγνωρίζει ότι ο βαθμός αλλοτρίωσης δεν είναι εύκολο να διαγνωστεί, αφού αυτή απομακρύνει τον άνθρωπο από τον εαυτό του, συγκαλύπτει τα ελλείμματά του, για αυτό και γοητεύει. Ύστερα, με παραδείγματα τεκμηριώνει ότι ο αλλοτριωμένος άνθρωπος προσπαθεί με πλασματικούς τρόπους να εξωραΐσει τον εαυτό του. Τέλος, επισημαίνει ότι σήμερα δεν διακρίνεται το ανύπαρκτο από το υπαρκτό με αποτέλεσμα την μαζοποίηση. (λέξεις 98)

B1. Ο σύγχρονος άνθρωπος προσπαθεί να συγκαλύψει ψευδαισθησιακά τα εσωτερικά του ελλείμματα δημιουργώντας μία πλασματική εικόνα του εαυτού του. Η αναγνώριση και η αποδοχή των βαθύτερων αναγκών και των αδυναμιών του αποτελεί μία επώδυνη διαδικασία, στην οποία πρόσκαιρη ανακούφιση έρχονται να προσφέρουν τα καταναλωτικά αγαθά. Με αυτά μπορεί να εξωραΐσει την εικόνα του, να απαλύνει το αίσθημα εσωτερικής κενότητας που τον καταβάλλει, να αισθανθεί ότι προσεγγίζει έναν ιδεατό εαυτό, αυτόν που θα ήθελε να έχει. Παραγκωνίζει λοιπόν τον πραγματικό του εαυτό, αποδεχόμενος ως αληθινό τον ψεύτικο. (λέξεις 85)

B2. α) Επίκληση στη λογική: 1) παραθέτει ως τεκμήρια παραδείγματα για να αποδείξει τη θέση του («Ανύπαρκτο ανάστημα ... ψεύτικη σάρκα») 2) οδηγείται μέσα από λογικά επιχειρήματα σε ένα λογικό συμπέρασμα: «Στη δημοσιότητα ... αληθινό εαυτό τους», αναγνωρίζεται επαγωγική συλλογιστική πορεία.

Επίκληση στο συναίσθημα: χρησιμοποιεί μεταφορική χρήση της γλώσσας (π.χ. «Ανύπαρκτο κάλλος με δάνειο το χρώμα στα χείλη»), ειρωνεία (π.χ. «αναπληρώνουν ανύπαρκτο κάλλος με ψεύτικη σάρκα»), συγκινησιακή χρήση της γλώσσας και περιγραφή (π.χ. «στη δημοσιότητα ... αληθινό εαυτό τους»).

β) Η παράγραφος αναπτύσσεται με **επαγωγικό συλλογισμό**, αφού από το ειδικό – τα παραδείγματα που τεκμηριώνουν πώς ο σύγχρονος άνθρωπος ψευτίζει την ύπαρξή του – οδηγείται στο γενικό συμπέρασμα ότι «στη δημοσιότητα φιγουράρουν καθημερινά (και

ακριβοπληρωμένα) αξιολύπητες υπάρξεις που πασχίζουν να δηλώσουν παρουσία περιφέροντας σαν εξωραϊσμένο πτώμα τον αφανισμένο αληθινό εαυτό τους». Ο επαγωγικός συλλογισμός αναπτύσσεται με τη **μορφή της γενίκευσης**. Τα επιμέρους στοιχεία που παρατίθενται είναι επαρκή και οδηγούν με βεβαιότητα στο συγκεκριμένο συμπέρασμα. Άρα, η γενίκευση είναι **επιτρεπτή** και η επαγωγή **τέλεια**.

B3. α) θεματική περίοδος: «Δυσκολότερο μοιάζει να **διαγνωσθεί**, τότε ψευτίζει μόνο η συμπεριφορά και τότε η ίδια η ύπαρξη του ανθρώπου»
λεπτομέρειες: «Το ψεύτισμα ...ατομικού ανθρώπου »
κατακλείδα: «Γι' αυτό ... η αλλοτρίωση»

β) ορισμός: «Το ψεύτισμα ... προς την ύπαρξή του.»
αιτιολόγηση: «Και είναι δύσκολη ... του ατομικού ανθρώπου».
αίτιο – αποτέλεσμα: «Γι' αυτό και τόσο ... η αλλοτρίωση».

B4. Το κείμενο είναι **επιφυλλίδα**, γιατί αναφέρεται σε ένα θέμα κοινωνικό – φιλοσοφικό , την αλλοτρίωση. Ο συγγραφέας του, Χρήστος Γιανναράς, είναι γνωστός επιφυλλιδογράφος και ως καθηγητής φιλοσοφίας θεωρείται ειδικός για να πραγματευτεί ένα θέμα φιλοσοφικό όπως η αλλοτρίωση. Είναι κείμενο δημοσιευμένο σε εφημερίδα, στην οποία κατέχει ορισμένη θέση και έχει τίτλο. Το περιεχόμενό του είναι διαχρονικού χαρακτήρα και γενικού ενδιαφέροντος, αφού η αλλοτρίωση και η ανάγκη να καλύψει ο σύγχρονος άνθρωπος τα εσωτερικά του ελλείμματα «ψευτίζοντας» τον εαυτό του είναι ένα θέμα που μπορεί να προβληματίσει τον άνθρωπο κάθε εποχής. Τέλος, έχει δοκιμαϊκό χαρακτήρα.

B5. συλλογικός: παράλογος
ιδιοτέλεια: ατελέσφορος
διαγνωσθεί: απόγνωση
επώδυνα: ανώδυνα
εθελόδουλου: δουλοπρεπής

Γ.

Θεματική έννοια: αλλοτρίωση

Ζητούμενο 1: να αναφερθείτε στις εκφάνσεις της αλλοτρίωσης της σύγχρονης εποχής

Ζητούμενο 2: ποιο ρόλο μπορεί να διαδραματίσει η παιδεία και το άτομο για την αντιμετώπιση του φαινομένου;

Επικοινωνιακό πλαίσιο: άρθρο

Αναζητώντας τη ... χαμένη μας ταυτότητα!

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

- Ως αφορμή μπορεί να χρησιμοποιηθεί το ίδιο το άρθρο του Χρήστου Γιανναρά.
- Στη συνέχεια να τονιστεί η διάσταση που έχει λάβει το φαινόμενο της αλλοτρίωσης στη σύγχρονη εποχή
- Τέλος, να υπογραμμιστεί η αναγκαιότητα να εντοπιστούν οι σύγχρονες εκφάνσεις της και να κινητοποιηθούν η παιδεία και το άτομο για τον περιορισμό της.

Ζητούμενο 1: να αναφερθείτε στις εκφάνσεις της αλλοτρίωσης στη σύγχρονη εποχή

❖ Μια από τις σοβαρότερες εκφάνσεις της αλλοτρίωσης στη σύγχρονη εποχή είναι η κρίση αξιών (ηθική αλλοτρίωση)

- ανατροπή του παραδοσιακού συστήματος αξιών, επικράτηση ευτελών αξιών – υποβάθμιση των ανθρωπιστικών
 - υλισμός – υλικός ευδαιμονισμός - απληστία – ματαιοδοξία, συμφεροντολογία – ωφελιμισμός, ανταγωνιστικότητα
 - ατομικισμός, φιλαυτία, εγωπάθεια, σκληρότητα – απανθρωπιά – κυνισμός, αδυναμία κατανόησης των προβλημάτων της ανθρώπινης φύσης, αδιαφορία για το συνάνθρωπο
 - αβασάνιστη απόρριψη της διαφορετικότητας του άλλου - έλλειψη κοινωνικής ανεκτικότητας
 - αδιαφορία για τα προβλήματα της κοινωνίας, έλλειψη κοινωνικής ευαισθησίας και συνείδησης
 - το σύστημα αξιών του σύγχρονου ανθρώπου θεμελιώνεται στη ρευστότητα, την εφημερότητα και τη ματαιότητα
- **Ο ηθικός εκμαυλισμός έχει απανθρωποποιήσει τον σύγχρονο αλλοτριωμένο άνθρωπο.**

❖ Επίσης, καταφανής είναι στη σύγχρονη εποχή και η πολιτική αλλοτρίωση.

• αλλοτριωμένοι πολιτικοί

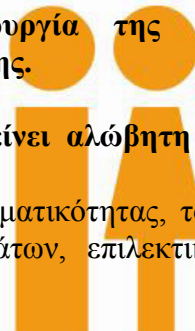
- αδιαφορία για τα προβλήματα των πολιτών, εξυπηρέτηση των προσωπικών τους συμφερόντων, έλλειψη κοινωνικής ευαισθησίας υπέρ της δημιουργίας ενός κράτους πρόνοιας, ικανοποίηση των συμφερόντων των οικονομικά ισχυρών, έλλειψη κράτους πρόνοιας και δικαίου.
- επιθετική, επεκτατική πολιτική, καταπάτηση διεθνούς δικαίου, διεθνών συνθηκών και συμφωνιών, εθνικιστική προπαγάνδα εις βάρος άλλων λαών, εκμετάλλευση αδυνάτων.
- η πολιτική φαυλότητα μπορεί να περιγραφεί ως εξής: ψηφοθηρία, κατάχρηση εξουσίας – αρχομανία, διαφθορά, λαϊκισμός, προπαγάνδα – ξύλινος πολιτικός λόγος – ανεύθυνος πολιτικός λόγος-δημαγωγία, καταπάτηση δημοκρατικών αξιών και αρχών, επιδιώκουν πελατειακές σχέσεις με τους εκλογείς, υπονόμηση των δημοκρατικών θεσμών, μεσσιανισμός.

• αλλοτριωμένος πολίτης: αδιαφορία για τα κοινά, έλλειψη ενημέρωσης, παθητικοποίηση, εφησυχασμός, έλλειψη επίγνωσης στην άσκηση των πολιτικών δικαιωμάτων του, είναι αποπροσανατολισμένος από τα φλέγοντα ζητήματα, παραβατικότητα.

→ **η δημοκρατία αυτοαναιρείται όταν η λειτουργία της δε θεμελιώνεται σε πολιτικούς και πολίτες αντάξιούς της.**

❖ Από το φαινόμενο της αλλοτρίωσης δε θα μπορούσε να μείνει αλώβητη η κοινωνία (κοινωνική αλλοτρίωση).

- **αύξηση των φαινομένων παθογένειας:** της βίας, της εγκληματικότητας, του ρατσισμού, καταπάτηση θεμελιωδών ανθρωπίνων δικαιωμάτων, επιλεκτική

αναγνώριση της ισχύος τους, δεν εφαρμόζονται αδιακρίτως, αποπροσανατολισμός και ιδεολογική σύγχυση, μαζοποίηση, χειραγώγηση

- **ανθρώπινες σχέσεις:**
 - απρόσωπες σχέσεις, μοναξιά, απομονωτισμός, αδυναμία αλληλεπίδρασης και ουσιαστικής επικοινωνίας με τον συνάνθρωπο
 - εμπορευματοποίηση των ανθρώπινων σχέσεων, κρίση του θεσμού της φιλίας και της οικογένειας
 - επικράτηση ανταγωνισμού
 - κοινωνικός διαφορισμός και ανισότητα
 - έλλειψη κοινωνικής ευαισθησίας και κατανόησης της δύσκολης θέσης του άλλου
- **επικράτηση του καταναλωτισμού** σε βαθμό που να αντιμετωπίζεται ποσοτικά ακόμη και η ίδια η ζωή
- **εργασιακή αλλοτρίωση**, μηχανοποίηση της εργασίας, αυτοματισμός, απομάκρυνση από το τελικό παραγόμενο αγαθό, υποβάθμιση της εργασίας σε καταναγκασμό, τυποποίηση
- **η αλλοτριωμένη κοινωνία έχει χάσει τον απώτερο σκοπό της σύστασής της που είναι η δημιουργία συνθηκών ασφάλειας, ευημερίας και προόδου για τα μέλη της.**

Ζητούμενο 2: ποιο ρόλο μπορεί να διαδραματίσει η παιδεία και το άτομο για την αντιμετώπιση του φαινομένου;

❖ **Βασικός παράγοντας που μπορεί να ενισχύσει τις αντιστάσεις του ατόμου απέναντι στην αλλοτρίωση είναι η ουσιαστική παιδεία.**

- να οξύνει την κριτική σκέψη
- να εμψύσει την αμφισβήτηση
- να μεταλαμπαδεύσει σφαιρική και αδιαίρετη γνώση για τον κόσμο
- να αναπτύξει τη φαντασία και τη δημιουργικότητα
- να φέρει τον νέο σε επαφή με τον πραγματικό κόσμο και να τον βοηθήσει να τον κατανοήσει
- να προάγει τη δημοκρατική αγωγή, να καλλιεργήσει το ενδιαφέρον για τα κοινά
- να δια φωτίσει και να υποψιάσει τους νέους για τους αλλοτριωτικούς μηχανισμούς της σύγχρονης εποχής
- να ηθικοποιήσει και να κοινωνικοποιήσει τους νέους, ώστε ο ατομικός και κοινωνικός τους βίος να θεμελιώνεται σε ένα ισχυρό σύστημα ανθρωπιστικών αξιών

→ **Να διαμορφώσει σκεπτόμενους και προβληματισμένους ανθρώπους, ηθικά ακέραιους, ικανούς να αντισταθούν με όλες τις πνευματικές και εσωτερικές τους δυνάμεις στους αλλοτριωτικούς μηχανισμούς της εποχής.**

❖ **Από την άλλη, όμως, είναι σημαντική η ευθύνη και του ατόμου να διαφοροποιήσει τη στάση ζωής του, για να αποφύγει την αλλοτρίωση. Οφείλει:**

- να στέκεται κριτικά απέναντι στα πράγματα
- να αμφισβητεί τα ερεθίσματα που δέχεται από το περιβάλλον και τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης

- να μη διστάζει να διαφοροποιεί τη στάση ζωής και τη συμπεριφορά του από τις επιταγές της μαζοποιημένης κοινωνίας
- να προβαίνει σε ενδοσκόπηση και να ασκεί αυτοκριτική προκειμένου να διατηρεί μία σταθερή σχέση με τον εαυτό του, γνωρίζοντάς τον σε βάθος και συνειδητοποιώντας τις αληθινές του εσωτερικές ανάγκες
- να επιμένει στην υπεράσπιση ενός ισχυρού συστήματος ανθρωπιστικών αξιών
- να συμμετέχει ενεργά στα κοινά, μέσα από την καθημερινή ενημέρωσή του
→ **Ο άνθρωπος οφείλει να αντισταθεί με όλες του τις δυνάμεις στην αλλοτρίωση και να διεκδικήσει τον αληθινό εαυτό του.**

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

- Διατύπωση της γενικής θέσης ότι η αλλοτρίωση εντοπίζεται σε όλα τα επίπεδα του συλλογικού και ατομικού βίου
- Επισήμανση της αναγκαιότητας να αντιμετωπιστεί το φαινόμενο προκειμένου ο άνθρωπος να ξαναβρεί τη χαμένη του ταυτότητα και ο συλλογικός βίος να εξυγιανθεί.

